

2741037758

K. e. ě,

Prorů

258/496/1

pri slávnostnom otvorení

Slowensko - ewanjelického a. w.

nižšieho Gymnásium wo

Weskej - Rewúci,

roku 1862, dňa 16 Sept.

držal

A. H. Škultéty,

Učár a na ten čas Správca tohože Gymnásium.

Na žiadosť a nákladom Zástupcov a Dobrodincov
školy wydaná.

Slovenskí pedagogickí Inštitút
Bratislava

Sign.

P Prír. č. 175920

1 H 48(1)

We jménu Boha Otce, Syna, Ducha Swa-
tého, Amen.

Sláwné a Wznesené Shromazdenie!

Zásurcowa a Dobrodincowa Wsokocteni!

Keď zabradník opatrný do zeme dobre pripravenej po-
sadil zdravý sstep, tu po predku widi už w duchu swo-
jom široko rozkonárený strom, ktorý dakedy prijemný
chládoť sľat, utessene prekwitat a sladké owocie wydawat
má, — keď i nie jemu, lebo wtedy hádam už na hrobe
jeho trávička bude riasť, — tak a spon šťastným potomkom.

Lastawi rodičia na rukách majúť utessenebo, dáwno
wyziadanebo, jedináčka: akými nádejami kójta svoje ura-
dowane srdce! Ako jim bude riasť nielen telom ale i du-
chom; ako jim bude slúžiť i doma k radosti a poteche i
pred swetom k poctivosti a pochwale!

Dnes, Sl. a Wzn. Sbr.! počina sa zelenat w zabrade
slowensko-ewanjelickej wypestowaný nowý, krásny sstep!
Dnes w cirkwi testo, z ducha národného počaté, dáwno
wyziadané dieťa do života wstupuje!

Ten sstep nowý, to dieťa wyziadané, je toto Slo-
wensko-ewanjelicke Gymnasium, které sa w teito
Wznesenej Cirkwi ew. a w Welko-Kewúckej založilo,
a ktorébo sláwnost otworenia nielen my tu pritomni
s newyslowným potessenim swátimé, ale i tisíce a tisíce
wzdialených Bratow s uradowaným srdcom pozdrawujú.

Ó Fokke túžby, Fokke tu nádeje kójta a obziwujú i
dusse nasse! Že pekny sstep tento wyrastie w mocný strom,
a nielen utesseným swetom oswety a umenia zakwitne,
ale i bojné owocie opravdowej wzdelanosli ponese! Že
toto wyziadané dieťa dospesuc k weku, rodičom swosim,
Cirkwi i Národu, — k ozdobe a chlúbe, k pomoci a
podpore, k radosti a uteche poslúži!

Alle, Sl. a Wzn. Shr.! či nesyssite dáky si nemilý odporný blas? — Zdá sa mi, že sa to oziwa z jednej strany úzkostliwá pochyba, z druhej strany neprajná slowolnosť, — a obe chcelyby nám čistú radosť nassu zakaliť.

„Len sa po predku tessite! len rostácajte krydla márných nádeji! Nie z každého sstepa bude strom. Pride mráz pride sucho, pride wichrica, a je po sstepe! Nie z každého dietata dospeje muž! Pride nemoc, pride úraz, pride druhé nesstestie, a už je po ňom!“ „Či to nebude tak i s týmto wassim miláčkom?“ zpytuje sa úzkostliwá pochyba. „Áno, áno, tak to bude s nim!“ priswiedča s utajenou radosťou neprajná slowolnosť.

Do budúcnosti nikdo nemôže nazreť! Alle my známe: w Foho sme uwerili! Známe dobre: „že aniž ten, Fdož sstěpuje jest něco, ani ten, Fdož zaléwá, ale Bůh, Fte-ryž zrušit dáwá.“ No! i o tom ako krestania silne presweddění sme, že čokoľwek sa nie z osobných, podlých a briessnych obladow, ale z čistého úmyslu počína, čo F rozssireníu sláwy božej na zemi. a F napomôženíu dobrého ľudstwa smeruje a služít má: to je súce na swet, a to i pod zwlášttnym ridením božim a pod zwlášttnou ochranou jeho stojí. Nezbynul Jozef w čisterni ani w žalári! Neutonul Mojžiš w rieke! Dániel medzi lewami ostal žiwý! Herodes nemohol zamordowat Krista! Židowstwo i Pohanstwo darmo sa búrilo proti Krestanstwu! I Cirkew nassa Ewanjelická wo vlasti tejto medzi storakými protiwenstwami newybynúla, lebo i nad ňou wznásslala sa ruka Wssemohúceho!

Al čože my, Bratia drabi?! Či keď vznikla w nás mysslienka a túžba: založit slowensko-ewanjelickú sstolu, — ssto nám pri tom o nasse osôbky? Slubowali sme si z toho zlato a sriebro? Mámila nás azda márna sweta sláwa? Či nesso nám a neide o sláwu nassu, ale o sláwu božiu; nehládali sme a nehládáme „swojich wěci, ale toho tož jest bližnich!“ Nassa túžba, nassa snážnosť je: aby kralowstwo božie, kralowstwo prawdy, lásky, cnosti

a blaženosti i k nám, w cirkwi a národe nassom, wždy bližšie prihádzalo. — Čistý, swatý je úmysel náš; úprimná snáznosť nassa! Tak wertime: že nasse slowensko-ewanjeličké Gymnásium je na swet súce. Tkojime sa pewnou nádejou, že Otec nebeský, ktorý nám dielo toto započat pomohol, — pomôže nám ho k slawe mena swojho i šťastliwé dokonat!

Abý ale wec tým jasnejšie pred očima stála; na doswedčenie: že je nasse slowensko-ewanjeličké Gymnásium na swet súce, — domolite mi rozlústiti tri otázky:

Prečo ho bolo treba založit?

Či ho budeme w stawe zwelebiti?

A w akom duchu má ono pôsobiti?

Prosim ale za laškawé srpenie, keď nebude mať pred sebou škweleho a blyskawého rečníka. „W slibných lidské maudrosti rečech“ howorit neznám; howorit somi zwyknul, ako mi duch w úprimnej prostote srdca wymluwat dáwa.

Na doswedčenie tobo, že je nasse slowensko-ewanjeličké Gymnásium na swet súce, nassamprw rozlústitime otázku: Prečo ho bolo treba založit?

Na otázku túto náš newyrownaný Rollár, ktorý celý národ w srdci nosil, este pred tridsat rokmi dal odpoweď, keď w 258 Znelke swojej Slawy Dcery zaspiewal: „Wssečo máme, werte, moji drazi, Swornost jen a oswéta nám scházi!“ Ano, áno: osweta nám chybi! Národ náš nie je este na tolko poučený, oswietený, wzdelaný, umrawnenny, uclowecenny, na folkó by mal a mohol byt! Ale i preto hynie lud náš wssakowať na dussi i tele; preto je w mnohom ohlade tak biedny zubožený, polutowania hodný! A darmo wzdycháme nad biedami nassimi; darmo túzime: „Obychom wideli dobre weci!“ škorej nám nenaštane krásnejšia, weselšia jar žiwota, tým národ náš neohreje nebeské slnko oswety.

Osweta sa preliema do národov zvlášte, dobre usporiadanými školami. Menovite vyššie školy vychovávať majú opravdových vzdelancom, ktorí by zase, keď do verejného života vstupá, okolo seba čím najďalej osvetu a vzdelanosť rozširovali, nielen slovom, ale i perom a dobrým príkladom svojim. Lebo podľa povedomia ewanjelickej Cirkve osweta a vzdelanosť nemá sa považovať len ako vlasťnosť a majetnosť istých stavov, ale ako potreba a najväčšie dobrodenie celého ľudstva; ona preniknúť a oblažiť má nielen vysoké a nádherné paláce, ale i nízke a chudobné chalupy. —

Zneď po Reformácii Lutherovej predkovia naši vo vlasti tejto, kde len mohli zakladali i vyššie školy. Na školách týchto vychovalo sa mnoho vysokoúčených a slávnych mužov, ale medzi nimi málo takých, ktorí by boli vedeli a chceli na pospolitejšie rozšírenie oswety a vzdelanosti v cirkvi a národe pôsobiť. —

W tom čase najviac len prostriedkom latinkej reči prichádzalo sa k učenosti. Ale čo že si mal počať taký učený so svojou učenosťou, keď ju prostriedkom materinskej reči neprevaril w seba tak, aby ju bol mohol sdeliť i tým, ktorí newedeli latincky? Také učení stali osamotení, viacej len na seba obmedzení. Medzi sebou sa sbovárali latincky; keď písali knihy, bolo najviac len latincky. Žriedka veľmi, len ako z divu, vyšla daťedy slowenská kniha, i to temer len náboženstveho obsahu. W minulých stoliatiach sotwa sa pod pedesiatimi rokmi zjawił jeden trochu znamenitejší spisowateľ slowenský. A aj tito skromného počtu spisowateľa porozbuzowani a pripravowani býwali k slowenskému spisowateľstvu druhými cestami, ako rebdajšími latinckými školami. — Tým činom, akpráve nechybely školy, nechybely učení: predca chybela osweta a vzdelanosť národnia.

W nowejších, už za našej pamati časoch, na miesto latinkej reči uweđená bola do vyšších škôl nápospol rec maďarská, ako vyučovacia. A tým iste znamenite

sa poslúžilo jednej čiastke obywatelstva vlasti uhorskej, spolukrajanom našim Maďarom, — ktorí od tej doby pod krátkym časom na podiv zdvihli svojej národnej život, lebo Froz národnou reč dostali sa na najkratšiu a najistejšiu cestu k osвете.

Nie tak dobre poslúžila táto premena reči pri školách vyšších našej cirkvi ewanjelickej a. w. a národu nášmu slowenškému; ba hľadiac na zkusenosť smelo povedať môžeme, že nám veľkú a w nejednom oblade nenabraditeľnú škodu spôsobila. Lebo väčšia čiastka mladých rodzených Slowákov ktorí sa na týchto školách vychovávali, — nielen že sa nepripravovali za budúci opravdivých, úprimných vzdelaťateľow cirkve a národu, ale sa naučila hanbiť sa za svoju materinskú reč a za svojich slowenšských rodičov; odcudzila, odstiepila sa od národu a ne jeden stal sa zjavným potupníkom, posmewáčom a úblavným protivníkom wšetkeho, čo len meno slowenšké nosí. Tak sa musela miera bied našich doplniť ešte tým, že ti, ktorých národ slowenšký splodil, a ktorí jiedali chlieb jeho: vlastní synovia pozdvihli proti nemu páty a silou mocou na zhubu a wynisťtění slowenškého národu pracovali.

Či by to aj na ďalej tak malo byť? Či by len Slowákov aj na ďalej zamedzený mal byť prístup do swatyne oswety a vzdelanosti, a to w tomto dweťnástom, ako sa obyčajne menuje oswietenom století? To by bol hriech proti Bohu, národu, cirkvi i vlasti! — Hriech proti Bohu, ktorý národ slowenšký tak povolal k oswete, ako ostatnie národy. Hriech proti slowenškému národu, w ktorom znamenité schopnosti složené sú a len wywinutia potrebujú, aby sa do radu druhých narodow s poctivosťou mohol postawiť. — Hriech proti cirkvi ewanjelickej, ktorá wšestrannú vzdelanosť blása a požaduje. Ale hriech i proti drabej vlasti, ktorú považujeme ako jedno dedičné pole na ktorom ale wiacej bratow, každý na svojom mieste, k prospěchu sebe i ostatných

bratom werne pracowat má. Neslužilo by to fu cti a užitku celej vlasti, feby KtoráKolwek jej strana neobrote-
ná, newzdelaná ostáwala.

Preto bla! bolo treba založit toto slowensko-ewan-
jelicke Gymnásium: aby sa tu mládež prosriedkom
reči slowenskej wzdeláwala a pripravowala F životu tak,
že by w cirkwi ewanjelickej a w slowenskom národe
w stawe bola rozšširowat oswetu a wzdelanost, Ktorá nám
doteraz chybela a chybi. — A že tejto weskej potrebe wy-
howet má Gymnásium nasse: tým sa práwe doswedčuje,
že je síce na swet.

Alle prichodi nám teraz rozlústiti otázku druhú:
Ci ho budeme w stawe zwelebit? Ten istý
protiwný hlas, Který by chcel čistú radosť nassu zakalit,
znowu sa ozíwat počujem. „Už ste teda začali? Nože
no! len ci Saleko zajdete? Nazdáte sa, že wám to tak
lahko pôjde? Este nemáte ani vlastné budowisko školské.
Doteraz ste ledwa dwoch profesorow dôchodok wedeli
poistit. Akože budete platit druhých? Ba kde by ste
len i tolko profesorow nabrali? A z čoho že budú ucit,
weš ani školských knib nemáte? No! a kde že wám je
Alumneum, kde bibliothéka školská, kde prirodowedecke
sbierky a stroje? Potom, nazdáte sa, že sa wám žiaci len
tak budú hrnúť? Niewiem, kto by si F wám synow dal,
iba ať ti dajedni prepriati slowenski Kňazia a učítelia. —
A pri tom wššetkom je otázka: ci dosiahnete Kralowské
powolenie?“ Takto sa ozíwa zase z jednej strany užko-
stliwá pochyba, z druhej strany neprajná slowolnost. —

A my sami dobre wieme, že F náležitému wystro-
jeniu jednej wyššej školy mnoho sa wybladáwa a že
najme i nám premnoho ťažkosti, predsudkow, odporow
a preKážoK bude treba premýššit i mnoho obeti priniesť,
poKial ciela nášho dôjdeme. Alle, chwála Bohu! nesto-
jime sami, a spojenými silami budeme w stawe školu na-
šsu zwelebit! Prawda, že ani vlastné budowisko školské
nemáme. Alle eiby tá horliwost ewanjelicKa, Ktorá wo

wlasti nassej na stá a na stá chrámow, štól a fár znala postawiť či by-reku-tá horliwosť newedela tu w týchto wrchoch a horách potrebné štála, drewo, zeleso a remeselné ruky opatrit, aby sa ešte jedno, pre oswetu cirkewno-národnú nadowšetko potrebné budowisko wystawilo? Doteraz len dwoch učárow plat je poistený. — A kto že tento poistil? Táto wznesená welko-rewúcka cirkev sama wzala na seba plátenie jedného učára; druhého zaopatrilý styri cirkwie, dve mestá, jedna obec a asi dwanásť dobrodincow sľedetných. A či by tieto štýri cirkwie, medzi 500 cirkwami ewanjelickými, či by tie dve mestá a obce medzi toľkými slowenskými obcami a mestami, a tito asi dwanásť dobrodincowia medzi stotisícami nenassli toľko nasledowníkow, aby i pre ostatných potrebných učárow plat poistený bol?

Kde wezmeme toľko profesorow? Prawda, že práve len na slowenské professorstwo doteraz nemal sa kto chystat, lebo o slowenskej škole nebolo ani chýru ani slychu! Ale známe i to, že na Gymnásiách najchýrenejši profesoria býwali rodzeni Slowáci a i teraz nejedni sú. I najde sa ešte medzi staršími i mladšími nassinci dost mužow spôsobných, ktorí sa úradu tomuto s celou dussou poswátia; ktorí deň i noc dodajú si pilnosti, priswojia si to, čo wýtečníci wychowatelští drubých národow wytworili; wezmú si tiež na radu, počnúc od otca europejskej výchowy Amosa Komenského, pobratýmských slowanských wychowáwateľow, a k tomu siabnuť i do hĺbokosti vlastného slowenského ducha, jako umeli učitelia staré i nové weci budú znat wynásťat k obohateniu potrebnými známostími schowancow svojich. — Ti isti postarajú sa aj o sbotowenie potrebných štolských knib, ktoré mládeži ako rukowod pri wyučowani slúžiť majú.

Alumneum pre zaoopatrenie chudobnejších žiakow treba nam je newyhnutelne. W ohlade tomto spolieham sa na milosrdenstwo a dobročinnosť bratow a sestier nassich ewanjelických, ktorí tisíce a tisíce chudobných

už opatrili, že sa mohli stať z nich znamenite prospešní mužovia pre vlast a cirkev: toto bratské a sestrenské milosrdenstvo neodvráti sa iste i od nášho chudobného ziačtva!

Na vlastnie súkromné knihovne hotovi sme boli jednotlivi vynaložiť stá a tisíce: hanba by bola nám keby sme neznali i tú potrebnú zásobu dobrých vybraných kníh sbromaždiť! A keď na domáci riad, na nádhery a ozdoby, neraz i zbytočné, toľko sa obetuje: hádam sa nám len esťe i na zaopatrenie prírodovedeckých, sbitírof a strojov — čo bude treba — dostane!

Ach! pravda, pravda: mnoho je w národe nášom a w cirkvi našej do seba zavrených, neprajných, lafomých dušsi, ktoré, — ačpráve by mali spôsob, — ale že stoja len, tu o svoje panstvo, tu o svoje hodnosti, tu o svoje kupectvo a messic, tu o svoje remeslo a hospodárstvo, k obecnému dobrému, najme pre Slovákov, nechcu nič obetovať. Pre takých by mohli spustiť všetky i školy i chrámy a žiadna nová by sa nepostavila, nezwelebila! Na tieto dušse my, kým sa otec nebeský nad nimi nemiľuje a duchom swätým jich na lepšiu cestu neobráti, — nedržime počet. — Ale s dôverou obraciamе zrak náš k tým sľachetným dušsiam, ktoré sa posvätily docela národu a cirkvi; ktoré k čerstvej činnosti wzbudzujú a vedú cirkewno-národní život: tieto sľachetné dušse istotne prispejú nám pomocou svojou zo všetkých strán, i od druhých laskavé a sštedré obete wprosredkujú. Kešby nám to všetko esťe málo bolo: máme i za hraniciami dobrých bratov ewanjelických, ktorí sštedrotou svojou i tu wo vlasti našej nejeden už ústav od úpadku ochránili a nejednomu k novému rozkvetu dopomohli. Prošit budeme i tam a verime, že nena darmo budeme prošit! Nado všetko Bôh, otec náš nebeský, ktorý wzbudil pri pohanskóm setníkowi toho ducha, že židom školu wystawil: či nemôže wzbudiť i nám,

jačo už i wzbudil dobrodincow tam, kde sme sami neočakávali?

Strastia nás — ako sme počuli — i tým, že nedostaneme do školy našej žiakov, — ale to sú márne strachy. Možno sice, že ich niebneď bude wela. Weď i okolo toho nebeského Učiteľa, Krista, z počiatku nestálo len dvanásť učedníkow. Ale my presvedčení sme, a čo ďalej wžoy wácmi presvedčia sa o tom i drubi, že sa pri wychowávaní mládeže cestou materinskej reči najlabšie a najbezpečnejšie pokračuje! prestanú teda synow svojich po flukatých, zamotaných chodníkoch dať wodit a pustia ich radšej po bezpečnejšej, kratšej a najrownejšej ceste kráčať. —

Napokon este smie daťto pochybowať, o otcowskom srdci Jeho Welicenstwa knám, že či pre vyššie Gymnázium powolenie dosiahneme? Ale my ani w najmenšom nepochybujeme, že Jeho Cis. Kr. Ap. Welicenstvo, podľa toho jačo sa sám bladosklonne národom svojim oswedčiť ráčil, že bude Jeho snázna starost, aby rozličné národy rakúske pri svojich národných wlastnostiach zachované boli a pri pestovaní jich jazyka, aby náležitý obľad na ne braný bol; a jačo w najnowšom čase pre wzdeláwanie Katholických Slowakow isté Gymnázia ráčil dať wyznačiť: tak, keď sa i my o powolenie vyššieho Gymnázium k Jeho spravodlivému trónu utiek at budeme, — prosbu werných svojich poddaných najmilostivejšie wyslyšať ráci.

Nech teda čokoľwek howori proti nám či užkostliwá pochyba, či nepravná slowolnosť my za to máme, že sa tento nový cirkewno-národný ústaw náš môže zwelebiť a tak i z tohoto obľadu súci je na swet.

Ostáva nám este odpowedať na tretiu a to najwážnejšiu otázku: W akom duchu má škola na ssa pôsobiť? — Najwážnejšou menujeme túto otázku lebo i tu naiste plati slowo Spasitelowo: „Duch je, ktory obživuje.“ Nech má škola budowisko, čo sa nádhernému

palácu rovná; nech uči tam trebas tolko profesorom; nech sa nahrnie žiactvo nie na stá ale na tisíce; nech má tie najväčšie sklady kníh ligotajúcich sa w sriebre a zlate: to samo neurobi ju ešte dobrou školou. Keďby pri tom panoval duch prevratený; keďby sa hlava mládeže pri výmí pochopami mútila; srdce jedom newery a bohaprázdnosti otrawovalo; mravy pred bujnoscou a prostopassnosťou na uzde nedržaly: taká škola by bola na zhubu nielen pre mládež, ale i pre cirkev, národ a vlast nebezpečná a škodlivá.

W tejto našej swatyni oswety a wzdelanosti má sa vychovávať mládež w duchu čisto ľudskom. To-ľkoľko duchowia weliť od památi sweta zvláštneho, wzneseného, wseužitocného wymysleli i utvorili a tým človečenstvo na ceste k predloženému cieľu dokonálosti ďalej a ďalej pomkýnali: to wšetko si mládež naša oswojit má tak, aby, čo je prawda, prása, dobro, ako jasné slnko oswietilo a rozohrialo jej myseľ, srdce i wôľu. — K tomu, či sú to reči človeku wzdelanému potrebné; či sú to známosti a umentia pre život pekné a užitočné, ku ktorým w takýchto školách a w takomto weku žiak wedený byť má: w tom wšetkom i táto škola naša swerencow svojich pilne a swedomite cwiciť bude.

Alle pri takomto wseobecnom wzdelani, škola, naša vychovávať má i w duchu národnom. Človečenstvo rozčlánkované je na rozličné národy. Každý národ má svoju zvláštnu powahu, svoju reč, svoje mravy a zvyky, svoju minulosť i prítomnosť i svoj úkol, ktorý w budúcnosti previesť má. Na wšetko toto o- hľad treba wziať, ať sa mládež pre svoj národ a národ pre človečenstvo náležite vychovávať má. Doteraz, bohužiaľ! mládež naša šforej sa trebas čomu inšiemu u- čila ako tomu, svoj vlastni národ znáť. Preto niediv, že žiadon na swete národ nepočítowal tolko odrodilých synow, ako náš slowenský národ! Škola naša inakších synow chce vychovávať národu. Tu sa jasnejšie pred-

striet má mládeži: ako náš horľaví národ od vystúpenia svojho na divadle sweta dejstwowal, aby widela, že sa za sláwných predkow svojich a za reč po nich zdedení nemá čo hanbiť. Oboznámit sa má i s prednosťmi a dobrými vlastnosťmi i s chybnami a nedostatkami nassimi, aby, keď do života wstúpi, widela: kde čo ďalej uslechiť a kde čo treba naprawovať, odstraňovať, wyforeňovať. A nielen aby to widela a widela, ale aby to aj chcela: musí sa w dušsi mládeže rozobriewat cit lásky k národu, aby si to za najsladšiu radosť a cieľ života pokladala, poswätit sa biednemu, opustenému, potupenému národu, nelutujúc k tomu obetovať svoj čas, sily, majetok i pohodlia. — Oj, nech sa len posstesti wyprawiť na národa rolu dedičnú takýchto za blaho jeho celou dušsou zaujatých delnikow: hneď to živejšie, krásnejšie počne wyzerat na milom Slowenku a Tatrý nasse zakwitnú novým, utesseným, dostal newidaným swetom!

Medzitým, keď takto za reč a národ náš horlime; keď mu takýchto werných, úprimných, oddaných, obetowawých synow wysielat chceme: dobre i to na pamäti máme, že sme i synowia drabej vlasti, a tak že mládež wychowávat máme i w duchu vlasteneckom. Vlast nassa Uhoršká je domowinou čo do reči rozličných národow, ktoré cez mnohé stolia milé i odporne príhody spoločne okussujúc w jednote žili a w jednote tejto i na ďalej nielen žit, ale i vždy wiac upewňovať sa majú tak, aby každý syn vlasti, nech je podľa reči Maďar, Slowák, Rusin, Srb, Nemec, Rumun, tu ako naozaj doma, dobre sa citit mohol. A to sa tak stane, keď sa medzi sebou ako rownopráwni bratia w každom ohlade považovať a citit, w sľachetnom počínaní jeden druhého podporovať a čo k spoločnému dobrému smerovať má, na tom spojenými silami pracovať budú. Takéhoro ducha chce škola nassa wsttepovať do srdca mládeže, a pri tom ju k tomu powedie, aby ako sa na werných a statočných občanow swedci — k poriadkom a zákonom ustanoweným powinnu úctu a poslušnosť zachowávat znala.

Napokon ale a nado wšetko przewiewat a poswacovať má škola nassu duch ewanjelicko-kresťanský. Počiatok i koniec musí nám byť Krístitus. Nesmie ducha

mládeže naššej „umeni nadýmat.“ ako, bobuzial! doteraz pri mnohých bývalo, že múdrosťou svetšou opojení i nad Syna Božieho povýšit sa chceli a potom z naboženstva, cirkwe, chrámu mravnosti len žarty a posmechy strojili. — Mládež našša wedená bude ku Kristu Spasiteľowi tak aby pokročiac k wyvýšsenej známosti Syna Božieho, ducha, srdce i koľeno svoje w najblbššej úcte a pokore klonila pred Nim: „Kterýž učiněn jest nám maudrost od Boha, i spravedlnost, i poswěceni, i wykaupeni.“ Tak rozkošnými prowázkami wiery živej a lásky srdečnej s Wodcom nebeským spojená, má sa hneď učit i do mlápeji Jeho vstupovať a k usflechtilej pravidelnosti křestanského žiwota priwykat. Preto zhnusit sa jej musí zawčas každá podlost, sebe two, výstupnost, prostopaš a hriessna rozkoš, ale ktere věci jsau prawě, poctiwé, spravedliwe, čisté, milé, dobropowěstné, jestli ktera cnost a ktera chwála, — o těch věcech aby přemýšlowala a tými sa ozdobowala. Slowom: k tomu jej snažnost obrátená má byt: „aby žiwot Kristůw i na jej těle žiwen byl.“ — a počla příkladu Kristowho za najsladši pokrm ducha považowala činit vůli nebeského Otce.“ Takýkto údow sľubuje škola našša wychowáwat cirkwi, ktori, nech potom vstupá do kterebokolwek stawu swetlom slowa a příkladom žiwota okolo seba na ďaleko oswetu a wydelanost křestanskú rozsšitowat budú, a dokážu sa ako sol zeme, i hnilobu na tele cirkwe na kolkó sa ešte dá, hojiaca, a — aby sa porussenie ďalej nerozšjedalo — zamedzujúca.

Alko že by teda tento nový ústaw náš nemal byt na swet súci, keď w takomto duchu i wydelaných ľudí a horliwých národowcow, i werných vlastencow a zbožných křestanow wychowáwat chce?

Tak už buďte otworené brány tejto od dáwna túžobne wyžiadanej cirkwňo-národnej swatyne! Poď sem wedochtiwá, bystroumná, nádejeplna mláď slowenská! Tu pod spravou laškawých a werných wodcow kochaj ducha swojho po zdrawých a rozkošných pastwách wedy a umenia! Tu z čistého prameňa ľudskosti, rodolubstwa, vlastenectwa, a z neprebranej studnice wody živej náboženstwa napájaj srdce svoje krásnymi sľechetnými zbožnými citami! — Tak wystrojená silou ducha, pôjdeš tworit žiwot wyšši, ľudskejši, křestanskejši, blaženejši!

Sl. a Wzn. Shromaždenie! Tu by koniec mal byt tohoto, už hádam i prudkého boworenia; ale citou wdacnosti pohnuté srdce wiaže ma ešte k slowu.

Áno, nemôžem newyslowiť Tebe Wzn. ewanj. Cirkew Welko-Kemúcka! cit najuprimnejšej wďačnosti slowensko-ewanjelickeho obecnstwa, že si dáwnu, horucu túžbu jeho F srdcu pripúštila a Umkám slowenským, ktoré doteraz darmo tu i tam pritulof hladaly, dobrosrdečne mestiačko popriala, kde sa pokojne sľonit a tichý stánoť swoj budú môct rozložit. Nie si Ty sice najwášia medzi sestrenskými cirkwami slowensko-ewanjelickými; ale od tohoto času budeš nám „mesto postawené na hore!“ Lebo, že sa w lone Twosom prvá slowenská wyššia škola založila: tým si i pre seba založila pomník najkrásnejši, najwzácnejši!

Nemôžem newyslowiť wďačnú uznaosť i Wám, Zástupcowia a Dobrodincowia sľechetni! — ktorí ste neunawenou horliwosťou a sľedrou obetowawosťou tomuto cirkewno-národnému ústawu do žiwota wstupit pomohli. O nech sľechetný príklad Wáš wzbudi mu a nakloni mnoho podobných Wám Zástupcow a Dobrodincow, aby F poteche wštekých nás čím skorej plným kwerom zafwitnúť mohol!

Wádo wšsetko ale Tebe, Trojjediný Bože! buď česť a chwála za radosť dnešnieho dňa! O drz wšsemobúcou rukou stráž nad touto swatynňou našou! Chráň ju pred neprajnosťou a útokami zlého sweta! Chráň pred sľudenosťou a lahostajnosťou swojich! Zawaruj i pred wlasnim pobludzenim! O Ty, ktorý si započal w nás toto dielo dobré, — pomáhaj ho i dořonáť F sláwe mena Twosho najswátejšieho! Amen.

Krátka zpráva

o stawe slowensko-ewanjelickeho Gymnásium wo Welkej-Kemúci.

Nádeje nasse neunády, ale chwála milému Pánu Bohu! zo dňa na deň kraššie zelenajú sa a Proť za Proťom i w skutočnosť sa obliekajú.

Na cele utawu, ako hlavní Dozorca, stoji welkomožný Pán St. M. Daryer, n. stolice gemerskej Podžupan. Urad miestneho Dozorca zastáwa blahorodý Pán Matej Nandráži. Za Pořladníka zwolený je pán Martin Stefančov. Spráwu nad Gymnásium wedie patronátsky Konwent. Bežné záležitosti obstaráwa patronátsky, s 15 údom postawený Wýbor.

175920

Upráve sa otwo-
 vyblasit mohlo: síslo-
 to kňazski, učitelski,
 Učia sa rozdeleni na dn-
 hej 32 ti. Plat za učer-
 do toho uz i zapisné a

Budowisko z počiatku

pené je pre Gymnásium za 2000 zl. r. č. ktorá summa
 bud. r. 24 Aug. má byť složená. Leží na príhodnom
 mieste, a do času, kým nás Pán Boh ešte lepšie zve-
 lebi, usporiadať sa môže pre 4 i 6 triedy.

S počiatkom školy otvorené je aj Alumneum, na
 ktoré hneď 16 Sept. pri spoločnom obede sľachetní dobro-
 dincovia vyše 100 zl. r. č. naskladali. K tomu pp. Sr.
 Malatinský, Mich. Mil. Bakuliny a Peter Kellner za-
 wiazali sa osobytne každý utrowu na jedného alumnistu
 zaplatiť. Tak posilneni w dobrej nádeji prijali sme 18
 chowancow. A Otec nebeský postaral sa o dostatočnú
 výživu i týchto svojich dietoľ, lebo jim naklonil dobro-
 dincow, ktorí sa sštedrými obetiami krásne wyznacili. —
 Wšetkým týmto milosrdným dobrodincow a dobrodin-
 kyniam menom chudobnej mládeže nassej wyslowujeme i na
 tomto mieste wďaku najsrdecnejšiu! Chowanci nassi maju
 dobrý obed i večeru, a sice wáčšia polowica darmo,
 ostatni majetnejši platia 10, 15, 20 zl. r. č.

Dňa 29. Okt. predstrelili sme prosbu pred Wys. Uh.
 kr. Námesnú Radu, na ktoru sme potessení laskawými
 naridenim. pod č. 7745, dňa 17 Now. wydaným, nimž
 pre opatrenie budowiska a pre rozmnoženie základných
 istin Slow. ew. nižš. Gymnásium wo W. Kewuci, sbierka
 po wšetkých ew. a. i b. w. Superintendentiach w Uhor-
 ťsku, na polroka, rátając odo dňa wydaného wysokeho
 naridenia, powoluje sa. Následkom toho rozposlali sme
 wo troch rečach tlačené prehlasy, w tej pewnej nádeji,
 že škola nassa na wšetkých stranách ochotných a sštedrých
 dobrodincow najde, tak že, bohďá! hneď budúceho škol-
 ťkeho roku i 3 a 4 gymnasiálnu triedu budeme môcť otworit.

Slovenská
 pedagogická
 knižnica
 Bratislava

175920

P175920

37